

Bedrijfsspecifiek sturen op melk per kilo fosfaat

Fosfor uit voer wordt door de koe omgezet in fosfor in melk en fosfaat in mest. Als de fosfaatbenutting hoog is, komt van het opgenomen fosfor veel in de melk terecht en weinig in de mest. De ontwikkelingen in de fosfaatwetgeving stimuleren veehouders tot het verlagen van de fosfaatexcretie via mest. Maar er zit geen beperking op de hoeveelheid melk die geproduceerd mag worden.

De fosfaatbenutting kun je uitdrukken in de hoeveelheid melk die geproduceerd wordt per kg fosfaat in de mest. Dit is een interessant kengetal, dat steeds meer boeren gebruiken in hun management. Voor een goed bedrijfsresultaat moet de melkproductie niet dalen. De veehouder die meer melk produceert per kg fosfaat in de mest, heeft een hogere bedrijfsopbrengst. De KringloopWijzer berekent het kengetal 'kg melk per kg fosfaat'.

Resultaten bij K&K bedrijven

In Figuur 4 is de hoeveelheid melk per kg fosfaat op de K&K bedrijven in 2016 weergegeven. Gemiddeld is dit 191 kg melk/ kg fosfaat, met een

spread van 133 tot 238. De noodzaak om veel melk per kg fosfaat te produceren is niet voor elk bedrijf gelijk. Er is geen algemeen geldend 'ideaal getal'.

De juiste waarde voor een melkveebedrijf is afhankelijk van de mate van grondgebondenheid, mestafzetkosten, bedrijfssysteem en de kosten om meer melk per kg fosfaat te realiseren. Op een derogatiebedrijf is de fosfaat in dierlijke mest de enige toegestane fosfaatmeststof. In zo'n geval is het verlagen van de fosfaatexcretie niet altijd gewenst; er moet ook aan de fosfaatbehoefte van de gewassen voldaan worden.

Elk bedrijf een eigen afweging

Belangrijke factoren voor het kengetal 'kg melk per kg fosfaat' zijn: het P-gehalte in het rantsoen, de melkproductie per koe en de hoeveelheid jongvee. De bedrijven 6 en 7 realiseren de meeste melk per kg fosfaat. Bedrijf 6 realiseert dit zonder jongvee en bedrijf 7 met een hoge melkproductie per koe en een laag fosforgehalte in het rantsoen.

In de figuur is te zien dat het kengetal op de bedrijven 3 en 11 vrijwel gelijk is. Interessant is echter dat deze waarden op geheel verschillende wijze tot stand komen.

Bedrijf 3 heeft twee keer zoveel beweiding als bedrijf 11 en kan bogen op het laagste P-gehalte in het rantsoen (3,6 g/kgds) ondanks het hoogste P-gehalte in het krachtvoer (4,4 g/kg). Dit bedrijf realiseert het lage P-gehalte in het rantsoen met veel maïs. Het bedrijf heeft veel jongvee (8,8 per 10 melkkoeien), hetgeen in principe ongunstig is. Maar er is wel sprake van een goede melkproductie (9760 kg FPCM/koe/jaar). Omdat dit bedrijf alle fosfaat op eigen bedrijf kan plaatsen wordt er niet scherp gestuurd op verlaging van de fosfaatexcretie.

Bedrijf 11 daarentegen, heeft weinig beweiding en wel een hoog P-gehalte in het rantsoen (4,0 gr/kgds). De graskuilen op dit bedrijf hebben een hoog P-gehalte (4,7 gr/kgds). Het P-gehalte van 4,2 g/kg in krachtvoer compenseert dit gedeeltelijk. T.o.v. bedrijf 3 voert dit bedrijf de helft minder maïs. Dat de hoeveelheid melk per kg fosfaat op dit bedrijf gelijk is met bedrijf 3 komt doordat er weinig jongvee is (5,5 per 10 melkkoeien) en een hoge melkproductie gerealiseerd wordt (9830 kg FPCM/koe/jaar). Door het hoge P-gehalte in het gras realiseert dit bedrijf een hoge fosfaatonttrekking. Omdat alle K&K bedrijven gebruik mogen maken van

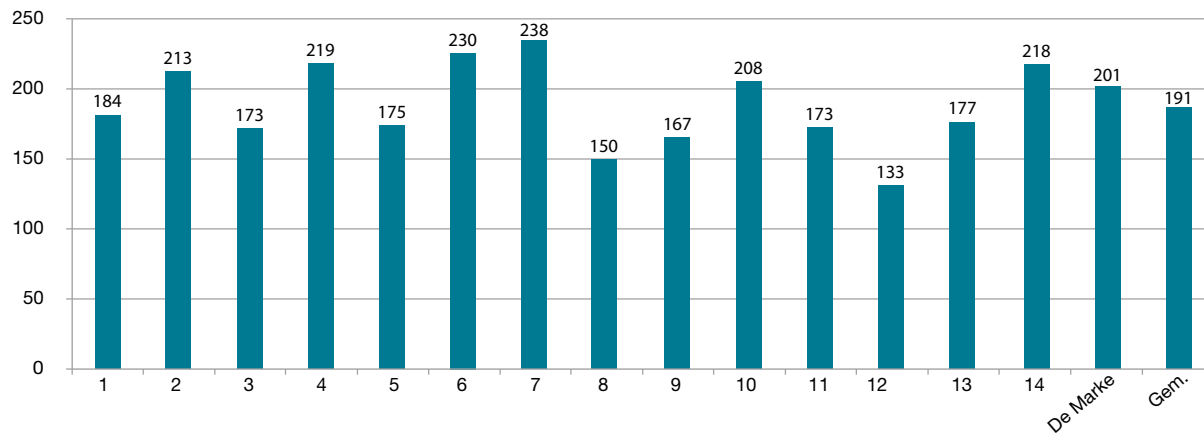
de BEP, kan dit bedrijf veel fosfaat op het eigen bedrijf plaatsen en hoeft het ondanks een hoge intensiteit niet veel fosfaat af te voeren. Zo komen twee bedrijven met heel verschillende bedrijfskenmerken toch op hetzelfde kengetal voor 'kg melk per kg fosfaat' uit.

Gebruik kengetal melk/fosfaat

Omdat de beperking voor melkveehouders tegenwoordig op mest zit en niet meer op liters melk, zou je kunnen aannemen dat het altijd beter is om te sturen op zoveel mogelijk kg melk per kg fosfaat in de mest. De voorbeelden hierboven laten echter zien dat het zo eenvoudig niet ligt.

Elk bedrijf moet haar eigen strategie volgen, het ideale kengetal hiervoor is bij elke melkveehouderij anders. Desalniettemin is 'kg melk per kg fosfaat' een interessant bedrijfsgegeven om op te sturen.

Gerjan Hilhorst
PRC De Marke

Figuur 4: kg melk per kg fosfaat